

8SH-22

P 93

DASME PA NUSE

(KOMEDI)

NAUM PRIFTI

891.P85-22

NAUM PRIFTI

P 93

S

DASMË PA NUSE

(KOMEDI)

1976J

~~SECRET~~

SUTÉPIA BOTUESE «NAIM FRASHÉRI»

PERSONAZHET

1. NAMIK HASA
2. HAXHI HASA
3. SHEGË HASA
4. GAZMIR STRUGA
5. VEIZ ÇIKA
6. SPIRO DEVOLLIU
7. FEMI THANA
8. MURAT ÇUKA
9. SHERO NARECI
10. NASI HILA
11. DAJUA
12. SİKA GJINI

Personazhe pa emër:

Punëtorë të puseve, krushq, dasmorë, një grua, disa vajza, fshatarë dhe një orkestër.

PARA PERDES

NAMIKU — Kjo komedi filloi kështu: Një vit përpara, Spirua, banakieri i mencës, vendosi të kalonte në prodhim, sepse i mbaroi raporti për punë të lehtë. Shefi atëhere tha se do të ish mirë të merrnin në vend të tij, ndonjë vajzë nga fshati ose ndonjë grua dhe këtë detyrë ma ngarkoi mua. Punëtorët e shpimit janë si zogjtë e qyqes, nuk ndërtojnë fole, sepse sot janë këtu e mbas një viti kushedi se ku. Ata ngrejnë kulla të larta prej hekuri, baraka druri dhe zgjatin duart e tyre të çelnikta dy mijë, tremijë metra thellë nën tokë, për të kërkuar gaz e naftë dhe pastaj si të qëllojë puna, po s'gjetën gjë ikin më tutje, po gjetën... thërrasin punëtorët e shfrytëzimit dhe u thonë: këtu keni gaz, këtu keni naftë dhe përsëri ikin, ikin për të kërkuar më tej. Është një punë e bukur, unë i kam parë sepse një pus ka qëlluar të shpohet afër shtëpisë sonë...

NJË SPEKTATOR — Sikur e zgjate shumë shoku Namik. S'ka lezet.

NAMIKU — Ke të drejtë. Më fal. (*Matet të ikë*) Po ku e kishim fjalën?

NJË SPEKTATOR — Te komedia, pra.

NAMIKU — (*Kujtohet*) Ah, po. Puna ish se Spirua iku dhe menca mbeti pa banakier. Atëhere unë vajta në shtëpinë e xhaxhait dhe i thërrita. (*Kthehet nga perdja dhe thërrret*) Xhaxha! (*Asnjë përgjigje*) O xha-xha Haxhi! (*Në vend të përgjegjes dëgjohet një kollë*) Brenda qenka!

HAPET PERDJA

Shtëpia e Haxhi Hasës. Prapa saj, në sfond duket skeleti i kullës së një pusi. Ambienti është i bukur, tipik myzeqar. Në anën e majtë një tufë e dëndur kallamash, të cilat së largu duken si palma. Në anën e djathë të një pus.

NAMIKU — Ç'bën o xhaxha?

HAXHIU — (Duke ngritur sytë nga libri.) Nuk më shikon, a?

NAMIKU — Çudi, gjithmonë me këtë libër të gjej ndër duar. Kaq i bukur qenka?

HAXHIU — Shumë i bukur.

NAMIKU — Si e ka titullin?

HAXHIU — Si ky libër zor se gjen.

NAMIKU — E kush e ka shkruar?

HAXHIU — Librat e tjera, përpëra këtij, s'vlejnë një grosh. Ç'do ti këtu e nuk e gjen? Do të të them si quhet mbreti i Austrisë?

NAMIKU — Me sa di unë, Austria s'ka mbret.

HAXHIU — Ehë! Ato mos m'i shit mua. Unë e kam të shkruar këtu... Do të të them sa njerëz ka Frëngjia? Do të të them cili njeri i ka mustaqet më të gjata në botë?

NAMIKU — Mirë, o xhaxha, e mora vesh, po si e ka titullin?

HAXHIU — Kalendar. Kalendari kombiar i vitit 1916.

NAMIKU — Ah, shumë bukur. Paska lajme të reja!

HAXHIU — Të reja, të vjetra, mirë është t'i dijë njeriu. (Pauzë). Një gjë më ka bërë një nënshtypje të madhe. Në Jemen s'paska turp më të madh se sa kur çupa e nisur nuse, mbetet në shtëpinë e babait më shumë se njëzet e katër orë. Tamam si zakoni ynë, ore!

NAMIKU — Edhe atje Turqia ka qenë.

HAXHIU — Ja, do ta dëgjosh? Në Jemen kanë këtë

zakon: Cupa, kur niset nuse, lipset tē martohet ndë 24 orë e sipër, ndryshe quhet e ve dhe nuku pitiq tē martohet me djalë. Nuku pitiq.

NAMIKU — Kur ta mbarosh, ma jep dhe mua t'i hedh një sy.

HAXHIU — Kërkomë ç'të duash, vetëm këtë libër jo. S'ta jap dot, o nipçe, se e di që do ma humbasësh si ato tē tjerat. Ç'ma bëre kuranin, pse s'ma ktheve?

NAMIKU — Ma hëngri gomari. (*Haxhiu vrënjetet.*) Për nder, xhaxha, e hëngri. Ai ha çdo libër që t'i ja-pësh. Unë habitem si nuk e dalloj dot që ishte kuran...

HAXHIU — Hy, gremisu!

NAMIKU — E di pse kam ardhur unë, o xhaxha?

HAXHIU — Thua'ma që ta di.

NAMIKU — Për punën e Shegës.

HAXHIU — (*Me inter̄sim*) E si? Mos...

NAMIKU — Është një rast i mirë.

HAXHIU — (*I cliruar.*) I mirë, i keq, ne e dhamë fjalën njëherë. (*I kthen krahët.*)

NAMIKU — Nuk e kam fjalën për fejesë. Në mencën e zonës së gazit, lirohet një vend...

HAXHIU — Dhe pastaj?

NAMIKU — Unë mendova për Shegën. Nuk do të jetë keq sikur tē vejë atje. (*Haxhiu kollitët dhe luan nga vendi.*) Nuk tē pëlqen, hë?

HAXHIU — E si do tē më pëlqeje? Nuk e di ti që ajo është e fejuar?

NAMIKU — E di dhe prandaj erdha me vrap. Rast më tē mirë se ky s'kemi për tē gjetur. Qe fati ynë që shpimin e pusit e caktuan këtu, njëqind metra larg nga shtëpia jote. Të tjerët i luten punës, kurse ty po tē lutet dhe i bën nazë.

HAXHIU — Rri, mos na ngatërrro andej se, që kur erdhën ata tē puseve, u tërbuat ju rinia, jo mbrëmje, jo shpërfaqje, ekstrada...

NAMIKU — Është gjallëruarjeta, xhaxha, edhe

këtu në fshat. (*I kthen krahët.*) Mirë, si të duash. Në mos vaftë Shega, do vejë dikush tjetër, vendi bosh nuk do mbetet se është punë me... (*Fërkon gishtërinjtë sikur numëron para.*) A nuk do të jetë më lehtë edhe përtty? Se ja, edhe martesa po afron.

HAXHIU — (*Krruan kokën*) Eh, ta dish hallin tim. Gjumi natën s'më zë kur mendoj harxhet e martesës.

NAMIKU — E po, atëhere?

HAXHIU — Halli i botës...

NAMIKU — Punën s'e ka të rëndë. E ç'do të bëjë atje? Do lajë, do fshijë, me një fjalë ato punë që bën edhe në shtëpi. S'ka më mirë xhaxha. (*Haxhiu thotë jo me kokë*). Pastaj, kur të zihet vendi, unë e di që do më lutesh, po atëhere, s'kam ç'të të bëj. E di që do pendorhesh si një e një bëjnë dy.

HAXHIU — S'e ke keq, xhanëm, po duhet të pyesin edhe krushqit. Japin lejë, a s'japin lejë, a?

NAMIKU — Ah, atëhere më fal. Këtë unë s'e kam ditur.

HAXHIU — E po, ashtu, ta dish...

NAMIKU — (*Emfatik.*) Nuk e paskam ditur se në shtëpinë e Haxhi Hasës, urdhërokan krushqit e Sulovës. Kur qenka kështu, unë kot paskam ardhur këtu, më mirë të shkoja në Sulovë e të pyesnja krushqit: E lejoni Shegën apo jo?

HAXHIU — (*I fyter në krenarinë e tij*) Në shtëpinë time zot jam unë dhe unë pyetem.

NAMIKU — E po atëhere?

HAXHIU — Kurse çupa është gjysma ime dhe gjysma e tyre.

NAMIKU — Mirë, ti dërgo vetëm gjysmën tënde në punë.

HAXHIU — (*Qesh dhe pastaj vrenjitet menjëherë*) Më fute në mendime, o nipçë.

NAMIKU — A do të vija unë, po të mos ish përtë mirën e shtëpisë? Unë Shegën e kam si motë. Pastaj,

sikur do jetë vetëm. Atje punojnë edhe vajza, edhe gratë tjera.

HAXHIU — Mirë, xhanëm, po kemi hallin e krushqisë.

NAMIKU — Sot gjithë bota me punë rrojnë, o xhaxha. Në tështë se ata janë aqë prapanikë sa nuk duan që ajo të dalë në punë, atëhere lipsur qoftë edhe kjo krushqi.

HAXHIU — (*I vrënjtur*) jo, ore, s'është ashtu...

NAMIKU — (*Ja bën qejfin*) Haxhi Hasa është i zgjuar vetë.

HAXHIU — Tani po, the një fjalë me mend. Ah kur do ti, kur do...

NAMIKU — Ata ta kanë për ndër që kanë bërë krushqi me ty.

HAXHIU — Ashtu, posa.

NAMIKU — Atëhere Shega që nesër mund të fillojë nga puna.

HAXHIU — (*Duke i shkelur synë*). Sa do ta ketë rrrogën?

NAMIKU — Mbi katërmijë.

HAXHIU — (*E afron*) Mos na i vijë ndonjë zagar rrrotull?

NAMIKU — Mos këi merak, xhaxha, ata janë djem të mirë. Pastaj edhe unë atje do jem, e shpie, e sjell.

HAXHIU — Për të shpënë e për të sjellë jam vete. E po dalçim faqe bardhë. Ulu të pijmë nga një raki.

NAMIKU — Po Shega ku është?

HAXHIU — Aty te pusi, po lan rrobat (*Thérret*) Oj Shegë, Shegë moj!

SHEGA — (*Që nga jashtë*) Urdhëro, baba!

(*Shega hyn me duar gjithë shkumë.*)

HAXHIU — Na bjerë atë shishen e rakisë se do të japim një lajm të mirë.

(*Ajo pyet me sy Namikun për të marrë vesh ndonjë hollësi. Ai i bën me shenjë se puna është në rregull. Xhaxhai u bind.*)

NAMIKU — Kur ke ndér mend ta martosh, o Xhaxha?

HAXHIU — Dasmën do ta bëjmë kur tē dalë gruri i ri. Zakoni kështu e do; grurë tē ri dhe hënë tē vjetër.

NAMIKU — Po pse, ç'ka tē bëjë hëna e vjetër?

HAXHIU — Hë, ka tē bëjë shumë, po ti s'e di. Ja, pri një dru në hënë tē re, do tē kalbet menjëherë; pri me hënë tē vjetër, tē tē rrojë sa tē jetë jeta.

NAMIKU — Kjo është pesë me hiç.

HAXHIU — Pse e shpie larg? Ti shiko kalendarin, me tē riun moti s'përpinqet gjékundi, me tē vjetrin shkojnë si vëllezër binjakë. Sa ka muaji sot?

NAMIKU — Trembëdhjetë shtator.

HAXHIU — Për ty ka trembëdhjetë ditë vjeshta që ka hyrë, kurse pér mua hyn nesër.

NAMIKU — Xhaxha, ti je prapa, duhet tē ecësh me hapin e kohës, pérndryshe koha do tē tallet me ty.

HAXHIU — Pa ç'më shet mënd! Mua do më mësosh ti?!

(Shega vjen më gotat dhe shishen e rakisë.)

NAMIKU — Gjithë bota me kalendar tē ri, ti me tē vjetrin. Çudi, si nuk ngatërröhesh?

HAXHIU — E pse do ngatërrohem? Pas hesapit tim, unë e kam më mirë nga tē gjithë. Dhe punët më venë grurë. A do më gjesh një kalendar sivjet, se po afron dhe viti i ri? Këtë më thuaj ti...

NAMIKU — Alla turka apo alla franga?

HAXHIU — Ah, sikur tē ma gjeje alla turka, edhe njëmijë lekë ta paguaja; po s'ka nga ata, e di mirë unë. Ma gjej alla frënga, pa e kthej vetë unë, si këtë që shikon këtu. Do mundohem ca, po s'ke ç'lë bën.

NAMIKU — Mirë, o xhaxha, do përpinqemi. (i nxittuar.) Sa mund tē ketë vajtur ora, se më shtatë kam një mbledhje.

HAXHIU — (Duke nxjerrë qostekun.) Dymbëdhjetë po vete...

NAMIKU — Sa, sa? Dymbëdhjetë! Pse kaqë shumë paskam ndenjtur unë këtu? (*i bie ballit. Shikon nga dritarja.*) Ç'na e hodhe, o xhaxha, dielli s'ka hyrë mirë, ti thua dymbëdhjetë! Varja maces atë orën tënde se s'bëka një para!

HAXHIU — I marrç të keqen sahatit tim. Ti e the vetë se dielli sapo hyn. E po ta dish, alla turka dielli perëndon gjithnjë më dymbëdhjetë. Të mbeti sahati? Vëre dymbëdhjetë kur hyn dielli; po gabove një minutë, më qafë time.

NAMIKU — E mora vesh; edhe sahati shkoka me kalendarin. Po mirë, alla franga sa i bie?

HAXHIU — Nuk e di, (*me ngulm*) nuk e di dhe nuk dua ta di!

P e r d j a